

DIVADLO PETRA BEZRUČE

FEDERICO
GARCÍA
LORCA

BERNARDA

FEDERICO GARCÍA LORCA

BERNARDA

DRAMA O ŽENÁCH NEJEN ZE ŠPANĚLSKÉHO VENKOVA

PŘEKLAD: ANTONÍN PŘIDAL

REŽIE: JOSEF JANÍK

VÝPRAVA: MARTA ROSZKOPFOVÁ

ÚPRAVA A DRAMATURGIE: PETRA KOHUTOVÁ

INSPICE A NÁPOVĚDA: TEREZA DUBOVÁ

PREMIÉRA V MÁRNICI V PÁTEK 26.LISTOPADU 1999 V 19 HODIN

MILUŠE HRADSKÁ

MARIE JOSEFA, BERNARDINA MATKA, 80 LET,
VDOVA

„UTEKLA JSEM, PROTOŽE CHCI MÍT SVATBU, PROTOŽE CHCI MÍT
SVATBU S JEDNÍM KRASAVCEM OD MOŘE, ANO, AŽ OD MOŘE,
KDYŽ UŽ TI ZDEJŠÍ PŘED ŽENAMI UTÍKAJÍ. JÁ CHCI MUŽSKÉHO,
BERNARDO, JÁ SE CHCI VDÁT A BÝT VESELÁ. PUSŤ MĚ VEN,
BERNARDO! JÁ CHCI ODTUD! JÁ SE CHCI VDÁT K MOŘÍ! K MOŘÍ!“

„Co je ti?“ tázal se tiše. „Co je ti - drahá?“

Claire zvedla oči a zahleděla se do jeho. Napadlo ji, že ještě nikdy neviděla v žádném obličejí takovou přemíru vídnosti. Jeho oči byly jako dvě modré bezedné studánky něhy a vroucnosti. Byl jenom o něco vyšší než Claire a stál před ní, svíraje její ruce ve svých a zíraje jí rovnou do očí. Ty slzy, které se o ni celý den pokoušely, znenadání vyhrkly a rozlily se jí po tvářích.

„Co je ti?“ opakoval. „Co je ti, drahoušku?“ Jeho ruce byly teplé a velmi hebké. Svaly a kosti měl silné.

Claire se pokoušela ze sebe něco vypravit. Věděla, že má nějakou odpověď na ty naléhavé otázky, které se ozývají v jeho pohnutém hlase a hledí mu z výmluvných očí. Ale nic ze sebe nedostala. Hlava jí přepadla dopředu. Anton ji pomalu vzal do náruče. Její hlava se dotkla jeho hrudi a spočinula na ní. Přivinul ji těsněji k sobě. Ucítila jeho rty na víčkách. „Drahoušku,“ šeptal jí, tiskna jí rty na líce. Vyrasila ze sebe jakýsi zvuk. Byl to divný, slabý, udýchaný zvuk. „Můj ubohý, podivný, opuštěný miláčku!“ mumlal něžně svou mateřštinou. Pak zvedla opět hlavu.

Připadala si velmi slabá, téměř jako by se měla zhroutit, nebýt jeho paží, které ji svíraly v objetí. Stál tam a hleděl jí do očí. Přitom se jeho oči rozšiřovaly a naplňovaly posvátným ohromením, jak se pochopení měnilo v jistotu. Nakonec mu Claire sklonila hlavu na prsa, jako by ji oslnil náhlý záblesk prudké sluneční záře.

„Je to možné?“ slyšela, jak jí Anton šeptá. „Je to pravda, co tam vidím?“ Sevířel ji ještě těsněji a prudce ji k sobě přivinul. Nepoznávala svůj hlas, když se mu pokusila odpovědět. Věděla jen to, že všechno mimo dosah těchto paží je divočina a poušť. Jeho polibek byl ztělesněná síla a mír.

(Marcia Davenportová: Údolí rozhodnutí. Překlad Vladimír Vařecha. 1992)

ZDENA PRZEBINDOVÁ

BERNARDA, 60 LET, VDOVA

„AŽ VÁS ANI VE SNU NENAPADNE, ŽE NADE MNOU BUDETE MÍT VRCH. DOKUD MĚ Z TOHOTO DOMU NOHAMA NAPŘED NEVYNESOU, BUDU ROZHODOVAT O SVÉM I O VAŠEM!“

Začal jí libat, nejprve pomalu, ale jak jejich vzrušení rostlo, byl stěží schopen se ovládat. Na děvče, které se s klukama moc netahá, líbá teda jedna báseň. Zajel jí pod tričko, dotkl se jejich řader a šmátral po háčku u podpírsky. Špičkami prstu jí přejížděl po řadrech - něžné se jí dotýkal, hladil jí bradavky, až začala slabě sténat.

Křístepane! Pleť má jako satén. A ty její dlouhé hedvábné vlasy, rozhozené na posteládle jako vějíř. Ona tak krásně, čistě a svěže voní! Většina děvčat, se kterými spal, používala nějaký těžký parfém a byly z nich cítit cigarety.

„Pojď, Nicku.“ Teď převzala iniciativu ona. Rozepnula mu zip a sama se vysoukala z džínů.

Tak dlouhé nohy snad ještě neviděl. Světlí jí kalhotky, hodil je na podlahu, vnořil do ní prsty, a když ucítil, jak ho strašně chce, vyhoupl se na ní a opatrně vjel tam, kde pro něho začínala cesta do ráje.

Otevírela se mu naprosto bez zábran. Vnikl do ní tak setrně, jak to jen šlo, a celou si jí vzal.

Když bylo po všem, držel ji v náruči a hýčkal jí jako malé dítě, až usnula s úsměvem na tváři.

Konečně našel tu pravou - a co se jeho týče, jsou jejich životní dráhy už spojeny navždy. *)

*(Jackie Collinsova: Americká hvězda.
Překlad Aleš a Jana Svobodovi. 1997)*

*) Zatímco v „Americké hvězdě“ se popisuje nechráněný pohlavní styk, jak se provozoval v době, ve které se odehrává děj románu, autorka by ráda zduraznila, že v současnosti je zapotřebí praktikovat bezpečný sex s použitím kondomu.
(Jackie Collinsová)

ALENA SASÍNOVÁ-POLARCZYK

PONCIA, BERNARDINA HOSPODYNĚ, 55 LET

„VY SVOBODNĚ BYSTE MĚLY VĚDĚT, ŽE ZA ČTRNÁCT DNÍ PO SVATBĚ NECHÁ MUŽSKÝ POSTELE KVŮLI STOLU A POTOM STOLU KVŮLI HOSPODĚ, A KTERÁ SE S TÍM NESMÍŘÍ, UPLÁČE SE V KOUTĚ.“

„Byla to velmi pěkná slavnost ve společenském sále v prvním patře domu Davidových rodičů. Dnes už se stěží najde dům, v němž by tento prostor sloužil své původní funkci,“ doplnila lékařka.

„Pan a paní Lewisovi objednali hudbu, opravdový orchestr. Úderem osmé hodiny se objevili první hosté a místnost se rychle zaplnila. Na zasnubách je zvláštní, že při nich jde o slib, který se nedává před pozvanými hosty. To se děje až při svatbě. Vycházela jsem tedy z toho, že David mě prostě provede a v průběhu večera představí všem hostům. David byl vynikající tanečník. V širokých kruzích jsme se vznášeli sálem. Všechno se mi začalo točit před očima. Tváře přítomných se rozplývaly v slizách štěstí, které mi vstoupily do očí. Světlo svíci se zrcadlilo v lustrech, které visely od stropu a občas se jako

hvězda na nočním nebi zablýskl šperk některé elegantně oděné dámy.

Byla bych mohla takhle tančit věčně, jen sama s Davidem pod nebeskou klenbou naší lásky, která se před námi rozprostírala jako věčnost. Po zasnubách už jsem nikdy nezažila, aby se se mnou radovalo tolik lidí. Znovu a znovu jsem toho večera slyšela, že jsme nejkrásnější pár, jaký kdy Filadelfie viděla. A odvažuji se tvrdit, že jsme byli určitě tím nejšťastnějším párem.

Štěstí naladí člověka ke shovívavosti a já jsem se toho večera chtěla zavděčit všem. Předváděla jsem se Davidovým starým tetám z nejlepší stránky a nechala jsem svého budoucího tchána, aby se před kolegy chlubil nevěstou svého syna. Nic mi nevadilo.“

(Dorothy Laudanová: Doktorka Quinnová. Překlad Blanka Pšehelová. 1998)

KATEŘINA KREJČÍ

ANGUSTIAS, BERNADINA DCERA,
39 LET, SVOBODNÁ

„MNĚ JE DOBŘE, A KOMU TO VADÍ, AŤ PUKNE.“

Alex si lehce povzdechl. „Hluboce ji miluju. Je mi jen líto, že jste se to dozvěděli. Nikdy jsme nechtěli vás ranit. Především ona by to nemohla snést.“

„Já vím.“ John Henry na něj laskavě pohlédl. „Já vím... a vy... jste mě... neranili. Nic jste mi nevzali. Je stejně mau ženou, jako kdy byla... jak dalece jí muže... teď... být... Je ke mně laskavá jako vždycky... stejně milá... stejně milující. A jestli jí dáváte něco víc, trochu slunce... trochu radosti... trochu něhy... trochu lásky... jak bych jí to mohl nepřát? Není správné... aby muž v mém věku... držel krásnou mladou ženu ve vězení... Ne!“ Jeho hlas mocně zazněl po pokoji. „Ne... já jí bránit nebudu!“ Pak řekl zase tišším hlasem: „Má právo na štěstí s vámi. Kdyby zůstala uvězněna v minulosti, byla by odsouzena k stejnému údělu, jako je můj. Bylo by nemorální dovolit jí, aby takovou věc udělala.... to by byl skandál,“ - usmál se laskavě na Alexe - „to, co sdílí s vámi, však žádný skandál není.“ A pak skoto šeptem dodal: „Jsem vám vděčný... jestli jste... ji udělal... šťastnou, a myslím si, že ano.“

(Danielle Steelová: *Cizí žena*. Překlad Eva Ruxová. 1997)

MARCELA ČAPKOVÁ

„JÁ VÍM, ŽE SE NIKDY NEVDÁM.
RADŠÍ BUDU NOSIT PYTLE DO
MLÝNA. VŠECHNO, JEN NE DEN ZA
DNEM SEDĚT V TÉHLE TEMNÉ
SVĚTNICI.“

MAGDALENA,
BERNARDINA DCERA, 30 LET,
SVOBODNÁ

Naše láska skutečně byla ta napořád. V našem vztahu nebylo nic pokradného. Chtěl si mě vzít. Ale po čtyřech strašných letech manželství se Stanem mě manželství opravdu nezajímalo. To, co je mezi Erikem a mnou, je lepší než manželství, říkala jsem si. Je v tom všechno odevzdání, všechno sdílení a všechna láska, a nic z té hrozně závaznosti a povinnosti a poslušnosti. Byli jsme tak šťastní. Lásku, štěstí, kariéru - sdíleli jsme spolu všechno.

„Nikdo by neměl být tak šťastný, Eriku,“ vyhrkla jsem. „Je to až neslušné.“ Podivně se na mě usmál. „Tak?“

Věděla jsem, co má na mysli. Po rozvodu se svou druhou manželkou na mě začal nátlak, abychom se vzali. Byl to něžný nátlak, milující nátlak, ale právě takovému se nejtíž odolává. A tak jsem mu nakonec slíbila, že si ho vezmu. Jenže jsem to nebrala doopravdy.

„Ach, Eriku. Manželství,“ řekla jsem s pocitem té staré tíhy, která na mě dolehla vždy, když jsme o tom diskutovali. „Takhle je to tak fajn. Jsem už moc stará na děti. Nemohli bychom být víc svoji. Proč to ničit?“ Vzpomínám si na jeho odpověď. „Ty se řídíš jinými společenskými konvencemi,“ řekl. „A mně na tom záleží.“ Proč? Udivovalo mě to. Zkusil to přece už dvakrát. Proč to tak potřeboval? A když to pro něho bylo tak důležité, proč jsem já nemohla ustoupit?

(Barbara Gordonová: Tančím tak rychle, jak dokážu. Překlad Jiřka Beránková. 1985)

MARKÉTA VIKTOROVÁ

AMÉLIE,
BERNARDINA DCERA,
27 LET, SVOBODNÁ

„A VŮBEC UŽ NECHCI VYCHOVÁVAT CIZÍ
DĚTI. PODÍVEJ SE, JAK DOPADLY SOUSEDKY
TAMHLE. OBĚTUJÍ SE PRO PÁR FAKANŮ.“

Mám prostě úžasnou zprávu. Zítra mám interview s Conradem Leem. Přijel sem, aby našel úplně novou tvář pro svůj nový film. Má to být cosí o Panně Marii nebo něco takového. Takže, mám se s ním setkat zítra v šest večer v jeho apartmá na Carltonském náměstí. Není to vzrušující? Davida to nepotěšilo. „Proč za ním máš chodit večer? Co mu brání, aby se s tebou viděl ve dne?“ „Zlato, nemluv nesmysly. Kdyby mě chtěl položit, může to udělat stejně tak dobře ráno jako v kteroukoli jinou dobu.“ Přesla k toaletnímu stolku a pečlivě si začala nanášet makeup. „V pořádku, omlouvám se, že jsem něco řekl. Já jenom pořád nevím, proč trváš na té své pitomé kariéře. Proč raději -“ „Proč raději co?“ přerušila ho chladně. „Proč toho všeho nenechám a nevezmu si té? A co podle tebe uděláme s tvou ženou a mrtatama a s tvýma ostatníma rodinnýma povinnostma?“ Mišel. „Podívej se, zlato.“ Její hlas ztratil svůj ostrý tón. „Snažím se tě neotravovat svýma záležitostma, zapomeňme na to. Já nepatřím tobě, ty nepatříš mně a tak ať to zůstane.“ Přivinula se k Davidovi. „Zapomeňme na kino. Pojďme dělat sex. Mám zas chuť si s tebou lehnout do postele. Ty ne?“ Mohl snad něco namítnout?

(Jackie Collinsová: Svět je plný ženatých mužů. Překlad Libuše Čížmárová. 1998)

LUCIE ŠTĚPÁNKOVÁ J.H.

MARTIRIO, BERNARDINA DCERA, 24 LET,
SVOBODNÁ

„VŠECKO SE TO OPAKUJE. VIDÍM, ŽE VŠECKO NA SVĚTĚ
SE STRAŠNĚ OPAKUJE. RADŠI S MUŽSKÝMI NIC NEMÍT. OD
MALÍČKA Z NICH MÁM STRACH.“

Žiju teď ve Vysoké věži a moře pod ní se vzdouvá a měsíc pluje
obloukem po obloze a země se otáčí, ale trochu jinak než
předtím. Garcia musí teď umývat jinou sadu oken, vodní spršky
dopadají odjinud a jinak. Nejde mu to do hlavy. I příroda se
podvaluje mému pohodlí. Garciau platím stejně jako jeho dřívější
zaměstnavatelka. Když si chcete služebnictvo udržet, musíte
s ním jednat tvrdě. Řekla bych, že totéž platí i pro milence.

Garcia v noci často přichází ke dveřím mé ložnice, klepe na ně
a šeptá milostná vyznání. Občas, ne moc často, ho pustím
dovnitř. Dávám si záležet na tom, aby o tom věděl Bobbo
a trápil se: to je jediná rozkoš, kterou z Garciaova těla mám.

Bobbo, ten ubohý popletený tvor, který se z něj stal, mě miluje.
Někdy mu dovoluji, aby se se mnou vyspal. Nebo si před jeho
očima užívám s jinými. V domě to způsobuje příjemný rozruch.
Dokonce i na psy padá chýra. Bobbovi způsobují stejně trápení,
jakým on kdysi zatěžoval mě, ba ještě víc. Nijak se o to
nesnažím, ale ono nakonec nejde o to, kdo z koho, jestli muž,
nebo žena. Nikdy o to nešlo. Jde pouze o problém moci.
Ja mam všechnu, on žádnou.

Tak. Život je velmi příjemný.

*(Fay Weldonová: Život a lásky jedné dáblice.
Překlad Miroslav Jindra. 1993)*

IVANA STEJSKALOVÁ J.H.

ADÉLA, BERNARDINA DCERA, 20 LET,
SVOBODNÁ

„JÁ NEVYDRŽÍM ZAVŘENÁ. JÁ NECHCI VYPADAT JAKO
VY, JÁ NECHCI ZTRATIT MLÁDÍ V TĚCHTO KOMORÁCH.
ZÍTRA SI OBLEČU ZELENÉ ŠATY A PŮJDU NA ULICI. CHCI
VENI!“

Měla jsem krásný život. Hodně jsem pracovala. Hodně jsem milovala a nelituji z toho ani vteřiny. Často jsem pobývala v apartmá 101 hotelu Ritz v Paříži. A nikdy sama. Vždycky jsem měla kolem sebe muže. A dávali mi ze sebe to nejlepší. Je to tak. Od svých třicátých narozenin jsem s nimi chtěla spat. Od čtyřicátých (abych nic nezamířela) jsem musela. Ne každou noc, rozumí se, ale dvakrát třikrát za měsíc - a s tím byly někdy problémy.

Když jsem se vrátila z Paříže do Kanady, pracovala jsem jako posedlá. A najednou tu byl pátek večer (hodina pravdy), a já jsem zoufale uvažovala: S kým budu spat tento víkend? A když jsem neměla nikoho, kdo by se líbil mně, spokojila jsem se s mužem, kterému jsem se zdála neodolatelná já. Většinou to bylo docela hezké.

Naučte se plavat, moji milí. Pak se nikdy nepotopíte.

[Susanna Kubelka: Otélie se učí plavat.

Překlad Jana Zoubková. 1993]

PETRA LHOTSKÁ J.H.

SLUŽKA, 30 LET, SVOBODNÁ MATKA

„BERNARDA SI MYSLÍ, ŽE JI
NIKDO NEPŘEMŮŽE, A NEVÍ,
JAKOU SÍLU MÁ MUŽSKÝ MEZI
OSAMĚLÝMI ŽENAMI.“

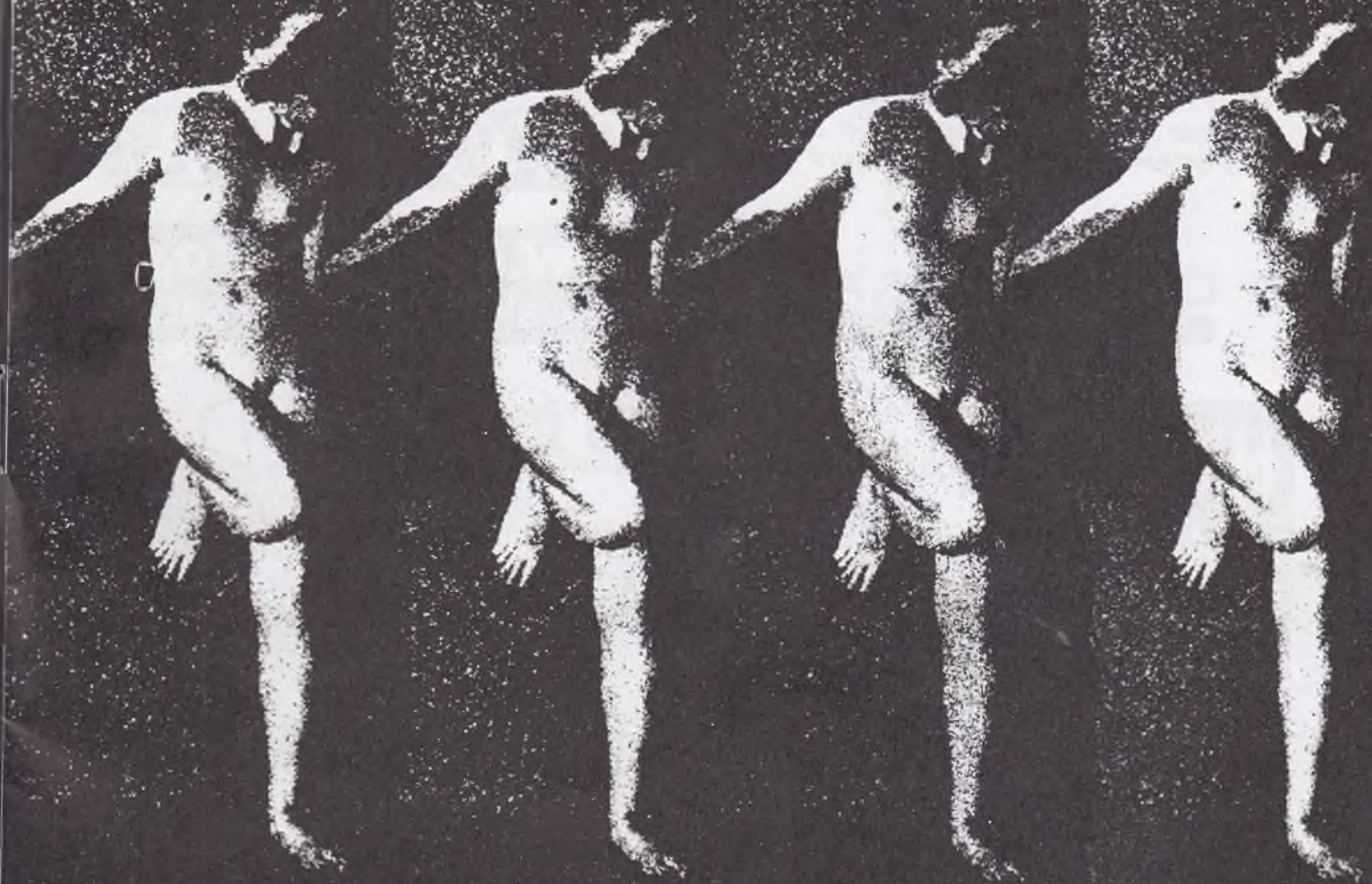
Zřeknout se života v manželském páru, to se v Americe rovná kacířství. Samotářství prostě není americké. Dají se snad přimhouřit oči, když se jedná o muže - zvlášť jestli je to takovej ten „samotářskej vlk“, „šileně sexy“, který si dopřává s nadějnými hvězdičkama v krátkých přestávkách mezi sňatky. Žena ale nemá nikdy šanci prosadit samotu jako svou životní volbu - je sama, protože jí ten její nechal.

A podle toho se s ní taky jedná - jako s páriou. Žena nemůže žít prostě sama, aniž ztratí svou důstojnost. Třeba na tom ani nemusí být finančně špatně (i když na tom nebude tak dobře jako muž), ale citově nebude v pohodě nikdy. Její přátelé, její rodina, spolupracovníci, všichni jí budou pořád naznačovat, že žít bez manžela a bez dětí znamená - no, zkrátka *sabotovat* a že se zpronevěřuje „našemu americkému životnímu stylu“.

Je v tom ale *das*, as hlavní háček: tahle žena (přestože v. že její vdané kamarádky jsou *nešťastně*) tu samotu ani sama nechtěla strávit. Žije tak, jako by každou chvíli mělo dojít k velkému ziamu, který dá jejímu životu *smysl*. Jako by pořád čekala na prince z pohádky, který jí „z toho všeho“ vysvobodí. Z čeho vlastně? Ze samoty vlastní duše? Z jistoty, že zůstává pořád sama sebou, místo aby se stala polovičkou něčeho jiného?

[Erica Jongová: *Strach vzlihnout*.
Překlad Eva Věšínová. 1994]

SPONZOŘI

MEDIALNÍM PARTNEREM DSPB, s.r.o.
PRO SEZÓNU 1999-2000 JE
ČESKÝ ROZHLAS OSTRAVA

Moravské noviny

SVOBODA

www.ostava-info.cz
ostravský informační server

NOVÁ HUŤ, a. s.

SEVEROMORAVSKÁ
ENERGETIKA

HARMONY CLUB HOTEL

(HOTEL CHEMIK)

POSKYTUJE UBYTOVÁNÍ
NAŠIM HOSTUM

pneukom
PNEUMATIKA A KOMPRESORY

KVĚTINY NA PREMIÉRY DODÁVÁ
KVĚTINÁŘSTVÍ

„NATAŠA MACHATÁ“

Dr. Martinka 1415, Ostrava-Hrabůvka

AF
Alliance Francaise

Scénu zajistil vedoucí výroby	Jan Barták
Kostýmy zajistila garderobiérka	Jana Lhotská
Šéf techniky	Roman Koleňák
Mistr osvětlení	Jiří Kos
Mistr zvuku	Jakub Matýsek
Vlásenky	Jana Debreczenyiová
Rekvizity	Soňa Matějková

Program vydala Divadelní společnost Petra Bezruče v Ostravě ke 3. premiéře sezóny 1999–2000. Textovou část připravila Petra Kohutová, výtvarné zpracování Marta Roszkopfová, tisk ARTICOM Ostrava. Práva k provozování tohoto díla zastupuje agentura AURA-PONT Praha.

Zřizovatelem Divadla Petra Bezruče je Magistrát města Ostravy, řízením je pověřena JUDr. Jarmila Hájková, ředitelka DLO.

Divadlo Petra Bezruče v Ostravě provozuje Divadelní společnost Petra Bezruče, s.r.o. pod uměleckým vedením Michala Przebindy.

